

ת"פ 52894/07/19 - מדינת ישראל נגד פלונית

בית משפט השלום בקריית גת

ת"פ 52894-07-19 מדינת ישראל נ' פלונית

ת"פ 49381-08-19 מדינת ישראל נ' פלונית

תיק חיצוני: 176550/2019

לפני	כבוד השופטת טל לחיאני שהם
מאשימה	מדינת ישראל ע"י ב"כ עו"ד מימוני
נגד	
נאשמת	פלונית
	ע"י ב"כ עו"ד לימור אזולאי

החלטה

כללי

1. לפניי בקשת ב"כ הנאשמת לביטול כתבי האישום אשר הוגשו כנגד הנאשמת, וזאת מחמת טענת הגנה מן הצדק, ובהתאם לסעיף 149(10) לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב] התשמ"ב - 1982 (להלן: "חסד"פ").

2. כנגד הנאשמת תלויים ועומדים 2 כתבי אישום כפי שיפורט להלן:

1. בת"פ 52894-07-19 מיוחס לנאשמת ביצוע עבירת איומים, עבירה לפי סעיף 192 לחוק העונשין התשל"ז - 1977 (להלן: "החוק").

מעובדות כתב האישום עולה כי בתאריך 23/04/19 בשעה 12:00 או בסמוך לכך, הגיעה הנאשמת לבית חמתה, הגברת פלונית (להלן: "המתלוננת"), ברחוב *** , בכוונה לבקש ממנה כסף. משהגיעה למקום, צלצלה הנאשמת בפעמון ללא הפסקה ודפקה על הדלת בפראות, אך המתלוננת לא פתחה את הדלת. משכך, הלכה הנאשמת לכיוון מרפסת הדירה והחלה לצעוק ולקלל את המתלוננת. במקביל, דיברה הנאשמת עם בעלה בטלפון ואמרה לו: "תזיין את אמא שלך", וכי אם לא יגיע לקחת אותה עם רכבו - תזרוק את הילדה שלהם לכביש. בהמשך למפורט, צעקה הנאשמת למתלוננת: "אני ארצח אותך, אני אביא סכין ואדקור אותה, אשרוף לה את הבית, אהרוג את כל הילדים שלה".

2. בת"פ 49381-08-19 מיוחס לנאשמת ביצוע עבירת תקיפת בן זוג, עבירה לפי סעיף 382(ב) + 379 לחוק.

מעובדות כתב האישום עולה כי בתאריך שאינו ידוע במדויק, אך כחודשיים וחצי לפני יום 23/04/19, בשעה 20:00

או בסמוך לכך, נסעו הנאשמת ובעלה, *** (להלן: "המתלונן"), ברכבם מסוג פורד, באשדוד, לכיוון הים, כאשר המתלונן נהג ברכב. במהלך הנסיעה התפתח ויכוח בין השניים, והנאשמת החלה להכות את המתלונן במכות אגרופ בראשו, בפניו ובידו הימנית. בהמשך למתואר, היזזה הנאשמת, בכוח, את ידיו של המתלונן מההגה, ובתגובה לכך - אחז המתלונן חזק יותר בהגה.

באירוע נוסף, בתאריך שאינו ידוע במדויק, אך כחודש לפני יום 23/04/19, בשעות הצהריים המאוחרות, התקשרה הנאשמת למתלונן ואמרה לו כי אם לא יחזור מיד לבית - היא תזרוק את בתם, בת ה-3 חודשים, לכביש.

באירוע נוסף, בתאריך ובשעה שאינם ידועים במדויק, אך כחודשיים לפני יום 23/04/19, ברחוב רבי טרפון 10/15, בבית הוריה של הנאשמת, תקפה הנאשמת את המתלונן בכך שסטרה לו וצבטה אותו.

טענות הצדדים

3. בדיון אשר התקיים ביום 06/08/20 טענה ב"כ הנאשמת כי יש להורות על ביטול כתבי האישום אשר הוגשו כנגד הנאשמת, וזאת בשים לב לחלוף למעלה משנה מעת שהופנתה לבדיקה פסיכיאטרית ועד למועד הנוכחי הקבוע לבדיקתה, בחודש דצמבר 2020, ומטעמים של הגנה מן הצדק.

לטענת ב"כ הנאשמת, התנהלותה השערורייתית של המדינה, אשר באה לידי ביטוי בכך שנאשמת כבת 20, ללא עבר פלילי, בעלת רקע פסיכיאטרי מגיל צעיר - נאלצת להמתין זמן כה ממושך לבדיקה פסיכיאטרית, ובשל כך לא ניתן לבחון המשך ההליך בעניינה פרק זמן כה ממושך באופן אשר אף פוגע בבריאותה הנפשית - מצדיק ביטול כתב האישום.

בטיעוניה בכתב מיום 20/08/20 הוסיפה וטענה ב"כ הנאשמת כי שעריה של דוקטרינת ההגנה מן הצדק פתוחים אף במקום שמעשיה של הרשות לא נעשו מתוך כוונת זדון, וכן כי על הבחינה האם ניהול ההליך עומד בסתירה מהותית לעקרונות של צדק והגינות משפטית להיעשות לא רק כלפי התנהלות התביעה אלא גם כלפי רשויות אחרות ולגורמים אחרים המשפיעים על ההליך המשפטי. לטענתה, בית המשפט נדרש להגן במקרה זה על האנשים המוחלשים ביותר - פגועי הנפש, מפני התנהלות מפלה, כוחנית ושרירותית של מוסדות המדינה.

לטענת ב"כ הנאשמת, מזה כשנה ומחצה קיימת אפליה כלפי הנאשמים במחוז דרום ביחס לנאשמים ביתר חלקי הארץ, אשר זמן קבלת חוות דעת פסיכיאטרית בעניינם עומד על בין שלוש לחצי מהזמן לו ממתינים נאשמים במחוז הדרום - שלפי בדיקת הסניגוריה הציבורית עומד כיום על ממוצע של בין 9-12 חודשים. לטענתה, ערך השוויון הנגזר מחוק יסודי: **כבוד האדם וחירותו** מחייב מתן הזדמנויות שוות מטעם המדינה.

ב"כ הנאשמת אף ציינה כי הפסיכיאטר המחוזי נדרש על ידי בית המשפט להתייצב לדיון על מנת לספק הסברים - אולם לא עשה כן, והתנהלותו גובלת בביזיון בית המשפט ומעבירה מסר מזלזל כלפי ציבור הנאשמים במחוז הדרום ובאופן הפוגע בכבודם. עוד העירה כי עוצמת הפגיעה באוכלוסיית הדרום מועצמת נוכח העובדה כי אוכלוסייה זו מאופיינת במצב סוציו-אקונומי נמוך, ואשר רבים בה סובלים מפגיעות נפשיות שונות על רקע פוסט טראומה ומצבי דחק בשל סבבי הלחימה מול עזה, אליהם אף מתווסף מצב החירום הקיים בארץ בשל נגיף הקורונה בתקופה זו.

לדברי ב"כ הנאשמת, נעשתה פנייה בעניין זה לפסיכיאטר המחוזי ואף לתקשורת, וכי בימים אלה עמלים גם על פנייה לשר הבריאות ולמנכ"ל משרד הבריאות בעניין זה.

לטענת ב"כ הנאשמת, עיכוב בלתי סביר בקבלת חוות הדעת יוצר מצב פסול לפיו אדם העשוי לחסות תחת הגנה מחמת אי שפיות הדעת מוצא עצמו עומד לדין על פני תקופה ממושכת, וכי העיכוב פוגע משמעותית בקו ההגנה בדבר האחריות בשעת ביצוע המעשה - שהרי ידועה חשיבות רבה בביצוע הבדיקות הפסיכיאטריות סמוך ככל הניתן לאירוע נשוא כתב האישום. במקרה זה אף צוין כי המאשימה ממתינה לחוות הדעת הפסיכיאטרית על מנת לבחון עמדתה באשר לסגירת התיקים בעניינה של הנאשמת.

לסיכום ובהמשך למפורט, טענה ב"כ הנאשמת כי במקרה זה, בשים לב לנסיבות המעשים ונסיבות העושה, האיזון בין האינטרס הציבורי שבשמירה על זכויות הנאשמת, קטיעת המשך התנהלותו הלא סבירה של הפסיכיאטר המחוזי, והגברת אמון הציבור בבית המשפט תוך ריסון כוחה של הרשות - עולים על האינטרס הציבורי שבניהול ההליך, ומשכך יש לבטל כתבי האישום אשר תלויים ועומדים כנגד הנאשמת.

עוד ציינה כי כיום הנאשמת והמתלונן גרושים, הנאשמת ובני משפחתה משולבים בטיפול וליווי צמוד של אנשי הרווחה באשדוד, ובתם של הנאשמת והמתלונן הועברה בהסכמתם לטיפול אמה של הנאשמת. כמו כן, הנאשמת נמצאת במעקב של פסיכיאטר בקהילה ונוטלת לסירוגין טיפול תרופתי מגיל 15.

ב"כ הנאשמת הפנתה לפסיקה כתמיכה בעתירתה, צרפה מסמך מטעם לשכת הרווחה באשדוד בעניינה של הנאשמת, וכן צרפה כתבה לעניין התנהלות לשכת הפסיכיאטר המחוזי במחוז דרום ופנייה שנעשתה ללשכת הפסיכיאטר המחוזי בשל המצב.

4. ב"כ המאשימה טענה בתגובתה כי יש לדחות עתירת ב"כ הנאשמת, וזאת בשים לב למבחן התלת שלבי שנקבע בפסיקה בבחינת טענת הגנה מן הצדק.

לטענתה, מאחר ומועד הבדיקה הוקדם לחודש נובמבר, דהיינו לעוד כחודש ימים בלבד מעת כתיבת התגובה, על אף הדחייה המשמעותית, בשלב זה, כאשר אנו בסוף תקופת הדחייה - ביטול כתבי האישום יהווה עיוות דין חמור לציבור ככלל ולקורבן העבירה בפרט, וזאת בשים לב לעובדה כי מדובר ב-2 כתבי אישום, אשר אחד מהם כולל אף אירוע בו לכאורה תקפה הנאשמת את המתלונן תוך כדי נסיעה - מעשה שיש בו פוטנציאל משמעותי לסיכון המשתמשים בדרך.

כמו כן ציינה כי עיכוב הדיון לא נבע רק מהתנהלות לשכת הפסיכיאטר המחוזי אלא אף בשל מצב החירום הקיים בארץ בעקבות התפשטות נגיף הקורונה.

כמו כן, הוסיפה וטענה כי אין להתעלם מכך שהתנהלות הרשות לא נעשית בזדון, בשרירות לב או ברשלנות ולא נובעת

מגחמה חסרת בסיס רציונאלי, וכי זו נובעת מבעיה אובייקטיבית, מורכבת וחיצונית לפסיכיאטר המחוזי - אשר מגלמת בתוכה מצרף של בעיות שמשרד הבריאות מתמודד עמם ברמה הכלל ארצית ובמרחב לכיש בפרט.

לטענת ב"כ המאשימה, לקבלת עתירה זו של ב"כ הנאשם עשויות להיות השלכות רוחביות ובהן הצפה של בקשות לבדיקות פסיכיאטריות, על בסיס מוצדק ושלא, וטענות לעיוות דין ופגיעה בעקרונות הצדק וההגינות כשהפסיכיאטר המחוזי לא יוכל לעמוד בהן.

לבסוף, טענה ב"כ המאשימה כי מאחר ואין מדובר בנאשם עצור או כזה הנמצא בתנאים מגבילים, על בית המשפט להימנע מביטול כתב האישום ולנקוט באמצעים מתונים יותר לריפוי הפגם, כגון קידום ההליך בקבלת מענה מסודר, וזאת במקביל לקיום הבדיקה. לדבריה, על אף שמטעמי חסכון בזמן שיפוטי טענה לעניין מצבו הנפשי, שהיא טענת הגנה, מתבררת בתחילת ההליך - במקרה כגון זה, יש מקום לשנות כאמור.

5. לבקשת בית המשפט הבהירה ב"כ הנאשמת כי על אף הקדמת מועד הבדיקה היא עומדת על בקשתה, שכן על אף הקדמה של הבדיקה בכחודש ימים, עדיין אמורה הבדיקה להיערך בחלוף כ- 13 חודשים מאז הפניית הנאשמת לקבלת חוות דעת. מה גם שאין כל ערבות כי במצב השורר בארץ, ככל שהוא נוגע לרמת התחלואה, בדיקה זו אכן תתקיים במועד הקבוע סופו של יום.

זאת ועוד, דיון למתן החלטה היה קבוע לחודש אוקטובר השנה, טרם הקדמת הבדיקה, אך זה נדחה בשל רמת התחלואה בארץ והחלטת שר המשפטים ומנהל בתי המשפט. כך שלמעשה לולא מצב התחלואה בארץ בית המשפט היה כבר אמור ליתן החלטתו טרם קיומה של בדיקה לנאשמת.

עוד ציינה כי טענת עינוי הדין שנגרם לנאשמת איננו משתנה על אף הקדמת הבדיקה בשבועות מספר. בעניין זה הפנתה ב"כ הנאשמת לבג"צ **6972/96** בו הדגיש בית המשפט את הצורך בניהול יעיל של ההליך הפלילי מפאת הקושי והלחץ המוטלים על כתפי נאשם.

לבסוף, ציינה ב"כ הנאשמת כי מדובר בהתנהלות רחבת היקף במחוז דרום בכלל ובמרחב לכיש בפרט הנובע מכשל מערכתי ועל כן הדבר מחייב את הכרעת בית המשפט.

המסגרת הנורמטיבית

6. סעיף 149 לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], תשמ"ב-1982 (להלן: "חסד"פ"), קובע כי "לאחר תחילת המשפט רשאי הנאשם לטעון טענות מקדמיות, ובהן-

...

(10) הגשת כתב האישום או ניהול ההליך הפלילי עומדים בסתירה מהותית לעקרונות של צדק והגינות

משפטית".

7. בפרשת יפת, ע"פ 2910/94 יפת נגד מדינת ישראל (28/02/96), נקלטה לראשונה טענת ההגנה מן הצדק כאמצעי הגנה מפני התעמרות מצד הרשויות כלפי נחקרים ונאשמים ונקבע בה מבחן "ההתנהגות הבלתי נסבלת של הרשות".

בהמשך הורחבה הדוקטרינה ונקבע בע"פ 4855/02 מדינת ישראל נגד בורוביץ' (31/03/05), מבחן גמיש יותר לקבלתה - מבחן "הפגיעה הממשית בתחושת הצדק וההגינות". בפסק דין זה נקבע מבחן תלת שלבי לקבלת ההגנה - בשלב הראשון, בחינת הפגם ועוצמתו, בשלב השני, בחינה האם קיום ההליך הפלילי, בשים לב לקיום הפגמים, יש בו משום פגיעה בתחושת הצדק וההגינות, ובשלב השלישי, בחינת הסעד ההולם המאזן בין כלל השיקולים, האינטרסים והערכים העומדים ביסוד ההליך הפלילי, לבין הפגמים שנפלו בהליך.

במסגרת תיקון 51 לחסד"פ נקלטה דוקטרינת "ההגנה מן הצדק" לספר החוקים, ובהתאם להוראת סעיף 149(10) לחסד"פ נקבע כי ככל שהגשת כתב האישום או ניהול ההליך הפלילי עומד בסתירה מהותית לעקרונות של צדק והגינות משפטית, אזי תתקבל הטענה. על הגנה זו חל סעיף 150 לחסד"פ, לפיו משנתקבלה טענה מקדמית - רשאי בית המשפט לתקן את כתב האישום או לבטלו.

8. כמו כן, ברע"פ 1611/16 מדינת ישראל נגד ורדי (31/10/18) (להלן: "רע"פ ורדי") קבע בית המשפט העליון כי "דוקטרינת ההגנה מן הצדק ככלל, והטענה לאכיפה מפלה בפרט - אינן מוגבלות בקיומו של מניע פסול העומד בבסיס פעולות הרשות..." עם זאת, צוין כי "יש להעניק משקל בשלב השני גם לעובדה כי הרשות פעלה בתום-לב, ללא מניע פסול, או כוונת זדון. מטבע הדברים, התוצאה תהא שרק מקרים נדירים וחריגים בהם נטענה טענה לאכיפה מפלה שאיננה תוצאה של כוונת זדון יקימו לנאשם הגנה מן הצדק".

זאת ועוד, ברע"פ 1201/12 קטיעי נגד מדינת ישראל (09/01/14) נקבע כי "הבחינה האם המצב המשפטי עומד בסתירה לעקרונות של צדק והגינות משפטית מופנית לא רק כלפי התנהלות התביעה אלא גם רשויות אחרות, ואף גורמים אחרים המשפיעים על ההליך הפלילי".

9. בכל הנוגע למועד ההכרעה בטענה הנוגעת לכשירותו ואחריותו של נאשם אפנה לע"פ 6294/11 פלוני נגד מדינת ישראל (20/02/14) (להלן: "ע"פ פלוני"). שם נדונה השאלה מהו המועד הראוי לדון בטענת נאשם כי הוא אינו כשיר להעיד, ובית המשפט העליון קבע כי: "להחלטה האם כשיר הנאשם להעיד ישנה משמעות מעשית, שכן שתיקתו עשויה להוות חיזוק ולעיתים אף סיוע לראיות העומדות לחובתו, בהתאם לסעיף 162 לחוק סדר הדין הפלילי. לפיכך, ועל מנת שיוכל נאשם לכלכל צעדיו, ובהתחשב בעובדה כי בדיני נפשות מדובר, ראוי כי בית המשפט יכריע בטענה במועד המוקדם ביותר האפשרי לאחר שהועלתה מפי הנאשם או בא כוחו... מקומה הטבעי של טענה זו הוא בין הטענות המקדמיות שיש לדון בהן בתחילת המשפט ובכל מקרה בסמוך לאחר העלאתה על ידי הנאשם או בא כוחו".

הגם שמדובר בקביעה של בית המשפט הנוגעת להעלאת טענה מסוג אחר, סבורני כי ניתן ללמוד מקביעה זו גם לענייננו.

מן הכלל אל הפרט

10. בהסכמת הצדדים, הופנתה הנאשמת בחודש אוקטובר 2019 לבדיקה פסיכיאטרית לצורך בחינת אחריותה וכשירותה לעמוד לדין, ודיון המשך לצורך קבלת חוות הדעת נקבע ליום 22/12/19.

ביום 15/12/19 התקבלה הודעה מטעם הפסיכיאטר המחוזי לפיה מפאת עומס עבודה כבד ביותר ושינוי ארגוני במערך הבדיקות הפסיכיאטריות שיבוצעו ברובן על ידי בתי החולים - לא ניתן יהיה לבצע את הבדיקה טרם מועד הדיון הקבוע. משכך, התבקש בית המשפט לדחות מועד מתן חוות הדעת למשך 3 חודשים. לאור המפורט, נדחה מועד הדיון ליום 12/03/20.

בהמשך למתואר, ביום 03/03/20 התקבלה הודעה נוספת מטעם הפסיכיאטר המחוזי לפיה בשל מגבלת כוח אדם לא ניתן לתאם לנאשמת בדיקה במועד קרוב "על חשבון נאשם עצור", וכי הנאשמת מוזמנת לבדיקה רק ליום 09/12/20 (!!!).

דהיינו, לאחר שניתנו לפסיכיאטר המחוזי כ- 5 חודשים לצורך הכנת חוות הדעת, הוא ביקש דחייה נוספת של כ- 9 חודשים לצורך הכנת חוות הדעת.

לכל בר דעת ברור כי 14 חודשים לצורך הכנת חוות דעת הוא פרק זמן לא סביר.

ודוק, כאמור, הודעה זו מיום 03/03/20 מצביעה על כך כי **כל האשמה** להתמשכות ההליכים רובצת לפתחה של לשכת הפסיכיאטר המחוזי שכן עוד טרם הכרזה על מצב החירום בשל נגיף הקורונה, שכידוע הוכרז ביום 15/03/20, נקבעה לנאשמת בדיקה לחודש דצמבר 2020.

לאור המפורט, ביום 05/03/20 ציינתי בהחלטתי כי מהודעת הפסיכיאטר המחוזי משתמע כי זה סבור שבדיקת הנאשמת, בחלוף למעלה משנה ממתן ההחלטה, היא התנהלות סבירה.

בהחלטה זו הובהר כי בשל מצבה הנפשי של הנאשמת לא ניתן יהיה לקבל מענה לכתב האישום טרם קבלת חוות דעתו, וכשאלה פני הדברים, מבלי להתעלם מעומסי העבודה הקיימים, ברי כי קיום בדיקה לאחר למעלה משנה איננה התנהלות סבירה.

לאור האמור, ועל מנת לאפשר לפסיכיאטר המחוזי זמן סביר לקיום הבדיקה, נדחה מועד קבלת חוות הדעת ליום 28/06/20. בהחלטתי זו הבהרתי כי במידה ולא תוגש חוות הדעת בזמן, נציג לשכת הפסיכיאטר המחוזי יתייצב לדיון לצורך מתן הסבר להתנהלות הלשכה וייתחס לשאלת הטלת הוצאות.

ביום 09/06/20 ניתנה החלטת בית המשפט לפיה לאור מצב החירום והצורך לעמוד בתנאי התו הסגול, נדחה מועד הדיון, ובהתאם - מועד מתן חוות הדעת, וזאת עד ליום 02/08/20.

על אף דחייה נוספת זו, ביום 23/07/20 הוגשה הודעה נוספת מטעם הפסיכיאטר המחוזי לפיה לאור עומס עבודה ומגבלות כוח אדם חל עיכוב קשה במתן חוות הדעת וכי לא ניתן להקדים מועד הבדיקה הקבוע ליום 09/12/20.

לאחרונה, הודיעה ב"כ המאשימה כי לאחר פניות רבות שלה ללשכת הפסיכיאטר המחוזי, הוקדמה בדיקת הנאשמת ליום 11/11/20. עם זאת, גם לאחר הקדמת הבדיקה, עדיין יחלפו 13 חודשים מהפניית הנאשמת לבדיקה ועד ביצועה.

11. במבחן התלת שלבי ל"בחינת הפגיעה הממשית בתחושת הצדק וההגנות" אשר נקבע בפרשת בורוביץ, מהמפורט לעיל עולה כי לא רק שקיים פגם - דחיות חוזרות ונשנות של מועד מתן חוות הדעת הפסיכיאטרית בעניינה של הנאשמת, אלא כי עוצמת הפגם גבוהה ביותר בשים לב למשך תקופת הדחייה - למעלה משנה ממועד שליחת הנאשמת לבדיקה ועד לתאריכה המיועד, בחודש נובמבר 2020, וזאת על אף החלטותיו של מותב זה והבהרותיו כי התנהלות מסוג זה אינה סבירה ואיננה מקובלת.

12. פגם זה איננו טכני במהותו, אלא פוגע באופן משמעותי באפשרות לקיום משפט הוגן לנאשמת.

כידוע, כשם שהציבור זכאי לתבוע העמדה לדין של עבריינים והענשתם, על החברה בכלל ובתי המשפט בפרט לאפשר לנאשם משפט הוגן. חלק אינהרנטי מקיום משפט הוגן הוא קיומו של הליך יעיל שמתנהל תוך פרק זמן סביר ונראה כי עיקרון זה קיבל משנה תוקף עם חקיקת חוק יסוד: כבוד האדם וחירותו.

[ראו: ע"פ 125/74 מירום נגד מדינת ישראל (11/09/75) ובג"צ 6972/96 התנועה לאיכות השלטון נגד היועץ המשפטי לממשלה (09/06/97), סעיפים 18-21].

ודוק, מעבר לחובה של כל אדם לקיים החלטות בית המשפט, בעניינו של הפסיכיאטר המחוזי, שתפקידו נקבע בחוק טיפול בחולי נפש, התשנ"א - 1991 ובהתאם להוראת סעיף 1 לחוק זה הוא מהווה פסיכיאטר בשירות המדינה - חלה עליו אף החובה לבצע את תפקידו באופן סביר ותוך פרק זמן הגיוני.

מעבר לאמור, כפי שפירטה ב"כ הנאשמת, התמשכות ההליך דווקא בעניינם של נאשמים המופנים לקבלת חוות דעת פסיכיאטרית בשל קיומו של רקע נפשי, יש בו משום עיוות דין משמעותי. זכותו של מי שנאשם על ידי מדינת ישראל בביצוע עבירה פלילית לניהול יעיל והוגן של ההליך, בין היתר, בשל הקושי והמצוקה הנגרמים למי שעומד לדין פלילי. על אחת כמה וכמה כשעסקין בנאשמת צעירה, נעדרת עבר, המטופלת מאז נערותה על רקע נפשי, אשר ברי כי התמשכות ההליך וקיומם של כתבי אישום פליליים כלפיה, גורמים לעינוי דין משמעותי עבורה.

בעניין זה אציין כי עיוות הדין נגרם לא רק לנאשמת עצמה אלא גם לנפגע העבירה לכאורה.

מבלי להתייחס לתמונה שהוצגה על ידי ב"כ הנאשמת בדבר מצבו המשפטי והנפשי של המתלונן, הרי שככלל גם האינטרס של נפגע עבירה הוא שההליך יתנהל באופן יעיל ומהיר.

13. כפי שטענה ב"כ הנאשמת, אכן קיימת משמעות למועד ביצוע הבדיקה הפסיכיאטרית הנעשית לנאשמים באשר לשאלת האחריות, ובדיקה הנעשית בסמוך ככל הניתן למועד האירועים נשוא כתבי האישום - יש בה כדי לתת אינדיקציה טובה יותר למצבם הנפשי של הנאשמים באותה העת.

ככל שחולף זמן ארוך יותר ממועד ביצוע העבירה לכאורה ועד קיומה של בדיקה פסיכיאטרית, ישנו קושי לקבל תמונה ברורה על המצב הנפשי של הנאשם בעת ביצוע העבירה. בכך אף יש להגביר את החשש לעיוות דין ולניהול משפט שלא יעשה צדק.

14. באשר לטענת האפליה ביחס למחוזות אחרים - מאחר ולא הוגשו לעיוני נתונים סטטיסטיים לעניין זה, לא אוכל לקבוע מסמרות בסוגיית האפליה. עם זאת, יש לציין כי ברי שככל שטענתה זו של ב"כ הנאשמת נכונה, אזי עוצמת הפגם גוברת בשים לב לפגיעה בזכות לשוויון, כאשר לכאורה נאשמים במחוז הדרום מקבלים מהמדינה הזדמנות שונה בשאלת בירור מצבם הנפשי, וזאת אך בשל מקום מגוריהם.

15. באשר למועד ביצוע הבדיקה ביחס לניהול ההליך - כפי שניתן להסיק מע"פ פלוני, בשאלת כשירותו של הנאשם, ובדרך של קל וחומר - בשאלת אחריותו, בשל חשיבותה והשפעתה על ניהול ההליך, ראוי כי בית המשפט יכריע בסוגיות אלה במועד המוקדם ביותר האפשרי, וכי מקומם הטבעי הוא בין הטענות המקדמיות שיש לדון בהן בתחילת המשפט.

טענת ב"כ המאשימה כי ניתן לדחות ההכרעה בשאלת הכשירות והאחריות לשלב ההגנה במשפט תמוהה בעיניי. ראשית, כיצד על בית המשפט לנהל משפט נגד אדם שלא ברור כלל כי הוא כשיר לעמוד לדין? שנית, האם זוהי הדרך היעילה והנכונה לנהל משפטם של נאשמים? הרי, פעמים רבות שאלת האחריות והכשירות הנפשית מאפשרת סיומו של ההליך ללא היזדקקות לשמיעת עדים וקביעת דיונים רבים בתיק. מעבר לאמור, לא בכדי המאשימה מעולם לא העלתה טענה מסוג זה, ובמרבית המקרים טענה לעניין שאלת הכשירות והאחריות מועלית ונבדקת עם תחילת ההליכים, בהסכמת המאשימה.

16. מהמפורט שוכנעתי כי אף לשאלה האם קיום ההליך הפלילי, בשים לב לקיום הפגם, יש משום פגיעה בתחושת הצדק וההגינות - התשובה היא חיובית.

בית המשפט שב ומבהיר כי נאשמים ככלל, ובפרט נאשמים אשר מצבם הנפשי מורכב מלכתחילה ומשכך מופנים לבדיקת הפסיכיאטר המחוזי - לא צריכים להינזק ממחלוקות פנימיות במשרד הבריאות, וסכסוך פנימי לא צריך להתנהל על גבם ולהוביל לסחבת כה משמעותית אשר מובילה לאי קידום ההליך המשפטי בעניינם באופן שמהווה פגיעה בתחושת הצדק וההגינות.

אין ספק כי נגרם עיוות דין לנאשמת אשר יתכן וזכאית להגנה מחמת אי שפיות ואשר מוצאת עצמה בהליך משפטי ממושך, אשר אין ביכולתה לקדם, וזאת באופן שאף משפיע על מצבה הנפשי.

17. משקבעתי כאמור, אעבור לשלב השלישי - בחינת הסעד ההולם המאזן בין כלל השיקולים, האינטרסים והערכים העומדים ביסוד ההליך הפלילי, לבין הפגמים שנפלו בהליך.

כנגד הנאשמת הוגשו 2 כתבי אישום, אשר מייחסים לה ביצוע עבירת איומים ועבירת תקיפת בן זוג. מבלי להמעט בחומרת העבירות שבוצעו לכאורה, בשים לב למועד ביצוע העבירות, חלוף הזמן, ולנסיבות ביצוען, ניתן לקבוע כי הפגיעה בערכים המוגנים לא מצויה ברף הגבוה.

שימת לב אף לעובדה כי העבירות בוצעו על פני תקופה של כחודשיים וחצי בלבד, ובסמוך לאחר לידת בתם של הנאשמת והמתלון, במצב שיש להניח כי היה מורכב מבחינה רגשית ונפשית עבור הנאשמת, אשר מהמסמך אשר הוגש לעיוני מטעם לשכת הרווחה עולה כי מטופלת במחלקתם בצורה אינטנסיבית ונמצאת במעקב פסיכיאטרי במרפאת בריאות הנפש.

זאת ועוד, עסקינן בנאשמת נעדרת עבר פלילי מכל סוג. מה גם, שכעולה מטעוני ב"כ הנאשמת - מערכת היחסים הזוגית באה אל סופה ואופן הטיפול בבת המשותפת נקבע בהסכמת הנאשמת והמתלון.

סבורני כי אין בעובדה שמועד בדיקתה של הנאשמת הוקדם לחודש נובמבר וחוות הדעת עתידה להתקבל בקרוב כדי לשנות מהחלטתי, שכן גם כך חוות הדעת תוגש, ככל שאכן תוגש בסמוך למועד בדיקת הנאשמת, בחלוף 13 חודשים ממועד הפנייתה של הנאשמת לבדיקה. זמן זה הוא בלתי סביר בכל קנה מידה ושיש בו, כאמור, כדי לגרום לעיוות ועיוני דין משמעותיים לנאשמת זו.

גם העובדה כי העיכוב בקיום הבדיקות ומתן חוות הדעת איננו נובע מהתנהגות מכוונת של הפסיכיאטר המחוזי, אלא מקושי אובייקטיבי בניהול שנוצר במחוז דרום בכלל ובמרחב לכיש בפרט - אין בו כדי לשנות מהחלטתי. כבר נקבע ברע"פ ורדי כי דוקטרינת ההגנה מן הצדק אינה מוגבלת בקיומו של מניע פסול העומד בבסיס פעולות הרשות. אומנם יש להעניק משקל לעובדה כי הרשות פעלה ללא מניע פסול או כוונת זדון אך אין בדבר כדי למנוע קבלת טענת הגנה מן הצדק במקרה המתאים.

18. לאור כל המפורט בהרחבה לעיל, באיזון כלל השיקולים, האינטרסים והערכים, אל מול הפגמים שנפלו בהליך - שוכנעתי כי מקרה זה מצוי במסגרת המקרים החריגים בהם קיומו של פגם המהווה פגיעה בתחושת הצדק וההגינות, על אף שאיננו תוצאה של כוונת זדון - יוביל לביטול כתבי האישום התלויים ועומדים כנגד הנאשמת.

משכך, אני מורה על ביטול כתבי האישום כנגד הנאשמת.

19. בשולי הדברים יאמר כי טענת ב"כ המאשימה לפיה קבלת עתירה זו של ב"כ הנאשמת עשויה להוביל להצפה של בקשות לבדיקות פסיכיאטריות, על בסיס מוצדק ושלא, וטענות לעיוות דין ופגיעה בעקרונות הצדק וההגנות כשהפסיכיאטר המחוזי לא יוכל לעמוד בהן - ראוי היה שלא תיטען, וזאת בשים לב לתום הלב וליושרה המצופים והמיוחסים לנציגי המאשימה וההגנה בניהול ההליכים בפני בית המשפט באופן שלא יוביל להתמשכותו לשווא. מה גם שבמציאות, על אף שכיום הפניית נאשם לבדיקה פסיכיאטרית מובילה לעיכוב משמעותי בניהול ההליך, לא נטען כי קיימת הצפה של הפניות לבדיקה ומרבית ההפניות נעשות בלאו הכי בהסכמת המאשימה.

20. על אף שנקבע דיון להשמעת החלטתי זו, בשים לב לתוכן ההחלטה, לא מצאתי כי יש מקום להמתין עד לקיומו של דיון.

21. מזכירות תמציא ההחלטה לב"כ הצדדים.

כל דיון עתידי בתיק - בטל.

מזכירות תעדכן יומן.

22. זכות ערעור כחוק.

ניתנה היום, ט"ז חשוון תשפ"א, 03 נובמבר 2020, בהעדר הצדדים.